

MURDVÖRRANDID JA NENDE ABIL LAHENDUVAD TEKSTÜLESANDED
(10. klassi 1.b kursus)

Murdvõrrandiks nimetatakse võrrandit, mis sisaldab muutujat murru .....
Murdvõrrandite lahendamiseks peab kõigepealt oskama lihtsustada murde sisaldavaid avaldisi.

Näide 1. Lahendame võrrandi $\frac{2x-3}{x+2} = 0$.

Murru väärtus on null, kui lugeja on null ja nimetaja on nullist erinev. Seega peavad üheaegselt olema täidetud tingimused:

- * $2x - 3 = 0$, millest $x = 1,5$;
- * $x + 2 \neq 0$, ehk $x \neq -2$.

Murru nimetaja nulliga mittevõrdumist tuleb kontrollida selleks, et lahendite hulgast välja eraldada need, mille korral nii lugeja kui ka nimetaja on üheaegselt nulliga võrdsed.

Vastus: Murdvõrrandi lahend on $x = 1,5$.

Näide 2. Lahendame võrrandi $\frac{4}{x+2} + \frac{1}{x^2-4} = 1$.

Kõigepealt leiame vasakul pool ühise nimetaja ja seejärel lihtsustame avaldist:

$$\frac{4}{x+2} + \frac{1}{x^2-4} = \frac{4}{x+2} + \frac{1}{(x+2)(x-2)} = \frac{4(x-2)+1}{(x+2)(x-2)} = \frac{4x-7}{(x+2)(x-2)}$$

Seega tuleb lahendada võrrand

$$\frac{4x-7}{(x+2)(x-2)} = 1,$$

millest võrde põhiomaduse järgi saame, et $(x+2)(x-2) = 4x-7$ ehk

$$x^2 - 4 = 4x - 7,$$

$$x^2 - 4x + 3 = 0.$$

Vastus: Selle murdvõrrandi lahendid on $x_1 = 1$ ja $x_2 = 3$.

1. Lahendage kirjalikult ruudulisele lehele murdvõrrandid ja kontrollige saadud lahendit.

1) $\frac{1}{x+1} + \frac{1}{x-1} = \frac{1}{x^2-1}$;   2) $\frac{x}{x-1} = \frac{4x}{x+5} - 3$;   3) $\frac{1-x}{1+x} - \frac{6}{x} = 0$.

2. Arvutage kirjalikult eraldi ruudulisel lehel õ lk 35 ül 56.

3. Uurige näiteid õ lk 37-38.

4. Arvutage kirjalikult eraldi ruudulisel lehel õ lk 39 ül 63, 66.

5. Kassikülast Hiirekülla on mööda jõge 28 km. Aadul kulub mootorpaadiga edasi-tagasi sõiduks 7 tundi. Leidke mootorpaadi kiirus seisvas vees, kui jõe voolu kiirus on 3 km/h.

	Teepikkus (km)	Kiirus (km/h)	Sõiduks kulunud aeg (h)
Pärivoolu	28	$x+3$	$\frac{28}{x+3}$
Vastuvoolu	28		$\frac{28}{\dots\dots\dots}$

$$\frac{28}{\dots\dots\dots} + \frac{28}{\dots\dots\dots} = 7$$